

Галина СТАРУШЕНКО, Сергій БАЗИЛЕВСЬКИЙ
 Національна академія державного управління
 при Президентіві України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ЕКСПОРТЕРІВ ЯК НАПРЯМ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Досліджується стан та основні проблеми інформаційного забезпечення державного управління зовнішньоекономічною діяльністю на регіональному рівні. Обґрунтовуються пропозиції щодо застосування аналітичних програмних систем інтелектуального аналізу даних та визначаються пріоритетні напрями впровадження інформаційно-консультаційної підтримки експортерів.

Ключові слова: державне управління, зовнішньоекономічна діяльність, регіональний рівень, інформаційно-консультаційна підтримка, експортери, бізнес-офіс.

Галина Старушенко, Сергей Базилевский. Информационная поддержка экспортеров как направление совершенствования государственного управления внешнеэкономической деятельностью на региональном уровне

Исследуется состояние и основные проблемы информационного обеспечения государственного управления внешнеэкономической деятельностью на региональном уровне. Обосновываются предложения относительно применения аналитических программных систем интеллектуального анализа данных и определяются приоритетные направления внедрения информационно-консультационной поддержки экспортеров.

Ключевые слова: государственное управление, внешнеэкономическая деятельность, региональный уровень, информационно-консультационная поддержка, экспортеры, бизнес-офис.

Halyna Starushenko, Sergii Bazilevskii. The information support of exporters as direction of improving of state management by foreign economic activity at regional level

The condition and the basic problems of information ensuring of state management by foreign economic activity at regional level were investigated. There were suggestions on the use of analytical software systems of the intellectual analysis data and priority directions for the implementation of information-consulting support of exporters were defined.

Key words: state management, foreign economic activity, regional level, information-consulting support, exporters, business-office.

У сучасних умовах зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) є однією з найважливіших складових процесу формування структури національної економіки держави, її стійкості, динаміки розвитку. Сьогодні жодна з країн світу не може успішно розвивати свій потенціал

без ефективно побудованої системи зовнішньоекономічних відносин, які дозволяють її господарським суб'єктам органічно інтегруватися у світове співтовариство. Водночас попри наявність стійкої тенденції до глобальної інтеграції світова економічна система залишається неоднорідною за своєю структурою: вона є конгломератом господарств, що перебувають на різних рівнях розвитку, мають часом протилежні економічні пріоритети й довгострокові програми розвитку. Тому для кожної країни вкрай важливо реалістично оцінювати свій нинішній стан у світовій господарській системі й перспективи в майбутньому, враховуючи власні пріоритети, особливості економіки, умов та цілей розвитку. Реалізація такої програми – завдання державного управління ЗЕД як сукупності заходів та інститутів, що сприяють впровадженню зовнішньоекономічної політики країни, налагодженню взаємозв'язків національних суб'єктів господарювання із закордонними партнерами.

Характерною особливістю України є нерівномірний розподіл зовнішньоекономічного підприємництва за регіонами країни, тому й державне регіональне управління ЗЕД має свої специфічні ознаки. Виявлення таких особливостей та їх урахування в державному управлінні з метою зростання ефективності ЗЕД – одне з найактуальніших завдань сьогодення в державній економічній політиці. Саме тому на сучасному етапі утвердження в Україні соціально-ринкової моделі економіки ключовою проблемою є необхідність удосконалення форм і методів роботи системи державного управління на регіональному рівні, визначення критеріїв та індикаторів оцінки ступеня розвитку ЗЕД як об'єкта цієї системи.

У сучасній науковій літературі значна увага приділяється висвітленню питань розробки концепцій державного управління ЗЕД як на державному, так і на регіональному рівні. Макроекономічні аспекти розвитку регіональної економіки, питання стосовно формування ефективної системи державного управління ЗЕД досліджували у своїх наукових працях вітчизняні та російські вчені: О. І. Амоша, Е. П. Бабін, В. Д. Бакуменко, В. А. Беліков, А. М. Вічевич, В. М. Гриньова, О. І. Дегтярьова, А. А. Мазаракі, Ю. В. Макогон, А. В. Мерзляк, А. В. Стеценко, О. Г. Ткаченко, В. В. Третяк та ін.

Але на сьогоднішній день залишається актуальною потреба в додаткових дослідженнях, зокрема проблем формування ефективних концепцій державного управління регіональним розвитком і окремо – розвитком ЗЕД, метою й результатом яких було б визначення на рівні окремого регіону організаційно-економічного змісту ЗЕД, розробка ефективної моделі управління її сталим розвитком, обґрунтування на основі такої моделі прийнятих управлінських рішень. Саме тому побудова адекватної системи державного управління ЗЕД на рівні регіону, обґрунтування її змісту, удосконалення організаційних форм – значущі наукові проблеми, що потребують досконального аналізу й усестороннього дослідження.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо впровадження інформаційної підтримки експортерів на регіональному рівні.

Важливу роль для формування системи регіонального управління ЗЕД відіграє соціально-економічний стан регіону, на базі якого розробляється стратегія розвитку і формуються мета та завдання подальшої побудови теоретичної моделі розвитку ЗЕД, її управління та впровадження системи заходів регіонального впливу. Ідеться в цілому про необхідність підвищення ролі державних адміністрацій на місцях у здійсненні ЗЕД, особливо в кризові та перехідні періоди. Стосовно українських умов це означає не повернення до системи державної монополії на ЗЕД, а посилення, перш за все, організуючого впливу на регіональному рівні. Виправданим є посилення участі регіональних органів влади у визначенні й реалізації цілей, пріоритетів, основних напрямів структурної політики регіону, її тісному зв'язку із зовнішньоекономічним управлінням.

Слід зазначити, що на формування системи регіонального управління ЗЕД значною мірою впливає стан інформаційно-комунікаційного забезпечення, від якості якого залежить ефективність обміну інформацією між окремими структурними одиницями регіону. Так, українські економісти-практики Г. Дзісь, І. Сліпець, Н. Навроцька відзначають, що «сучасна держава стає наукозалежною, а роль науки та високих технологій – домінуючою. Тому потрібна інформація і доступ до неї – інформаційні мережі» [5].

Інформація повинна бути надійною й достовірною, оскільки управлінські рішення, прийняті на основі недостовірної інформації, є недосконалими й помилковими та можуть призвести до негативних наслідків. Забезпечення органів регіональної влади й економічних суб'єктів надійною, своєчасною та достовірною інформацією пов'язано з вибором її джерел, методів розрахунку й узагальнення показників, що використовуються в процесі управління ЗЕД. На практиці це досягається за рахунок використання методологічно правильної техніки одержання даних, перевірки їх достовірності, систематизації та структурування інформації, що дає можливість вчасно й ефективно використовувати її для прийняття управлінських рішень. Це забезпечується шляхом відповідної обробки й аналізу даних і надання їх у необхідній формі відповідно до завдань, які вирішуються, а формування інформаційних масивів даних ЗЕД регіону забезпечуватиме їх багаторазове використання.

До системи інформаційного забезпечення регіонального управління ЗЕД висувують вимоги щодо актуальності (своєчасності), змістовної цінності та порівнянності. Вимоги до актуальності пов'язані зі специфікою функціонування системи управління в умовах невизначеності й ризику. Часовий період, протягом якого інформація

залишається актуальною, залежить від її природи та управлінських рішень, прийнятих на її основі. Такий період не може бути меншим за часовий проміжок, протягом якого управлінське рішення приймається. Це досягається постійною прискіпливою перевіркою достовірності внутрішньої та зовнішньої інформації. Інформація за змістом повинна відображати сутність процесів, операцій та дій, що відбуваються, враховувати існуючі законодавчі та нормативні обмеження; її цінність залежить від обсягу й значущості вирішуваних на її основі завдань. Необхідний рівень порівнянності забезпечує можливість використовувати ретроспективні дані для дослідження реальних змін щодо стану процесів і об'єктів та досягається за рахунок використання єдиної методологічної бази побудови й реєстрації показників.

Дотримання означених вимог у сучасних умовах забезпечується завдяки використанню розвинених інформаційних систем, які постійно розширюють доступ до зовнішніх джерел інформації, використовують усі можливі телекомунікаційні мережі, а також поєднують внутрішні джерела інформації єдиними системами організації даних, стандартами їх надання, переліком показників, єдиними формами передачі, що в результаті дозволяє їх оптимізувати та використовувати санкціонований доступ співробітників до певних даних [7, с. 31].

Інформаційне забезпечення вітчизняних експортерів щодо стану ринків у різних регіонах країни і за кордоном, рівень цін на них, досягнень науки та передового досвіду країн з розвинутою економікою забезпечує розвиток експортних галузей. В Україні вже розпочався процес створення інформаційно-консультаційних служб, які мають стати частиною державної інформаційної системи. Для ефективного функціонування цієї системи потрібно сформувати розгалужену мережу інформаційно-консультаційних служб, які змогли б забезпечити оперативне надання зовнішньоекономічної інформації у зручній для користувача формі, зокрема з використанням можливостей сайтів органів державної влади.

Серед найбільш актуальних і перспективних проектів у галузі інформаційного забезпечення експорту ми виділяємо такі:

– з метою надання послуг суб'єктам господарської діяльності у сфері експорту вітчизняної продукції створення на державному рівні при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України національного центру сприяння експорту, в якому була б зібрана повна база даних українських підприємств та їх торговельних партнерів, концентрувалися дані щодо комерційних заявок і пропозицій, була в наявності добірка необхідних нормативно-правових і законодавчих актів;

– створення центру інформації та документації щодо питань стандартизації і сертифікації в торгівлі різними видами продукції;

– розробка та постійне оновлення системи інформатизації щодо сучасних досягнень вітчизняної та зарубіжної науки і техніки, сучасних

технологій, передового виробничого й підприємницького досвіду з використанням можливостей науково-дослідних центрів українських та зарубіжних установ;

– побудова з використанням новітніх технологій автоматизованої системи інформаційно-аналітичного забезпечення щодо питань зовнішньої торгівлі продукцією України з іншими країнами на основі впровадження аналітичних програмних систем нового покоління: систем інтелектуального аналізу даних для підтримки аналітичних розробок.

Важливим напрямом забезпечення розвитку зовнішньої торгівлі вітчизняною продукцією повинно стати сприяння найповнішій реалізації інтересів вітчизняних підприємств за кордоном шляхом їх активної участі в торговельно-виставкових заходах, а також утворення бізнес-офісу (БО) у структурі управління зовнішніми зносинами та ЗЕД Дніпропетровської облдержадміністрації, який надавав би експортні інформаційно-консультаційні послуги для підприємців. У межах діяльності БО може здійснюватися як оптовий, так і роздрібний продаж вітчизняної продукції. Послуги, які надаватиме такий офіс, будуть платними [4, с. 440].

Розглянемо детальніше схему діяльності запропонованого БО:

1. Завдання БО:

– вихід українських товарів та послуг на зовнішні ринки;
– сприяння виходу дніпропетровських підприємств (фірм) на зовнішній ринок.

2. Функції БО:

– надання допомоги дніпропетровським експортерам та інвесторам з питань експортування; підтримка та консультивання насамперед малих та середніх фірм;

– надання підтримки місцевим підприємствам, які зазнають труднощів з реалізацією своєї продукції на зовнішньому ринку та зацікавлені в залученні іноземних інвестицій. Ця робота повинна проводитися в тісній взаємодії з Українським фондом підтримки підприємництва;

– просування українського експорту, залучення іноземних інвестицій.

3. Надання дніпропетровським фірмам і компаніям таких послуг:

– надання інформації та консультацій з питань торгівлі (щодо товарних ринків і можливих конкурентів, політичні та економічні огляди, дані щодо тарифних ставок, принципи регулювання зовнішньої торгівлі в різних країнах і т. ін.), у тому числі підготовка секторальних доповідей і оглядів ринків;

– розробка програм виходу на зовнішній ринок для нових експортерів, а також навчання, планування розвитку й подальша підтримка їх дій на зарубіжних ринках;

– підготовка інтегрованого пакету документів та консультативної допомоги малим і середнім підприємствам для виходу на експортні ринки

з мінімальними витратами; забезпечення функціонування інформаційно-консультаційного центру, що працює за принципом «єдиного вікна»;

– сприяння (у разі необхідності) приватному бізнесу у встановленні контактів з урядовими організаціями іноземних держав;

– надання допомоги дніпропетровським експортерам шляхом організації спеціальних освітніх програм та передачі досвіду роботи на ринках іноземних держав одних компаній іншим;

– фінансова підтримка приватних компаній, що беруть участь у торгових виставках за кордоном;

– інформаційна підтримка іноземних інвесторів з питань забезпеченості того чи іншого району Дніпропетровської області трудовими ресурсами, ринками збуту, сировиною, виробничою інфраструктурою;

– роз'яснення національного законодавства в галузі інвестиційної діяльності іноземним інвесторам, а також допомога їм у встановленні контактів з органами влади на місцях та з приватними фірмами Дніпропетровській області, що надають комерційні послуги (бухгалтерські, консалтингові);

– вирішення адміністративних питань, пов'язаних з роботою компанії (імміграційні питання, дозвіл на роботу);

– пошук партнерів з реалізації конкретних проєктів.

4. Забезпечення контактів з промисловістю й підготовка секторальних планів дій. Стратегія і плани дій доводяться до потенційних клієнтів із зазначенням пріоритетів і наступною розробкою рекомендацій для експортерів, бажаних вести торгові операції або інвестувати ту чи іншу галузь промисловості. З цією метою передбачається створення бази даних БО, у якій буде міститися інформація щодо 38 тис. українських компаній і посилання на їх сайти та електронні адреси, що дозволить учасникам ЗЕД встановлювати контакти з потрібними їм комерційними структурами.

5. Залучення БО національних фірм до участі в торгових ярмарках і виставках. Важлива роль у цьому процесі відводиться організаціям-спонсорам, якими можуть бути лише українські організації, що представляють певний сектор промисловості або пропонують широкий спектр послуг [2, с. 298]. Перевага віддається спонсорам, які вже мають досвід практичної роботи в секторі економіки за профілем заходу. Між спонсорами доцільно проводити тендери, націлені на отримання дніпропетровськими компаніями більш сприятливих умов для їх участі у виставках/ярмарках.

6. Розробка БО ряду програм, спрямованих на сприяння, перш за все, підвищення ефективності ЗЕД у галузевому напрямку, після чого для кожної галузі будуть визначені її регіональні інтереси. Пріоритетними з точки зору практичної реалізації є такі програми:

– програма виходу вітчизняних виробників на зовнішній ринок,

розрахована на компанії різних рівнів. Перший рівень – це компанії, які майже не мають досвіду ЗЕД і яким пропонується тренінг та консультації для виходу на стабільні ринки країн Бенілюксу або Скандинавії, а також можливість відвідати однієї з виставок/ярмарків у країнах Західної Європи. Другий рівень – це компанії, що мають досвід роботи на зовнішньому ринку та бажають вийти на новий, «важкий», ринок – Франції, Німеччини або Іспанії; таким компаніям надається допомога в налагодженні зв'язків зі співробітниками комерційних підрозділів закордонних установ;

– програма підвищення кваліфікації кадрів, які займаються питаннями експорту. Дана ініціатива передбачає, що щорічно 100 бізнесменів будуть залучатися для роботи (так звана друга робота) у держструктурах, які займаються практичними питаннями підвищення ефективності ЗЕД та просування експорту, для ознайомлення з їх роботою і можливостями, а також для посилення практичної спрямованості діяльності держустанов. З персоналу БО 10 співробітників відряджаються в компанії («друга робота») для отримання комерційних навичок;

– програмою «Галузевий фонд партнерства» передбачається розвиток партнерства між державою та бізнесом на рівні торгових асоціацій. Така програма буде сприяти посиленню потенціалу галузевих об'єднань, поширенню кращого досвіду за такими критеріями, як лідерство і забезпечення ресурсами, стратегія розвитку, можливості, робота з вивчення ринків та просування товарів. У межах програми галузева асоціація може отримати грант до 50 тис. дол. США;

– програма залучення іноземних фахівців [1, с. 125] для роботи на українських фірмах строком на 6 – 12 місяців для встановлення комерційних зв'язків між дніпропетровськими та іноземними бізнесменами;

– програма підготовки «паспортів успішної експортної діяльності», яка передбачає: розробку аналітичних оглядів ринків; підготовку експортного плану як умови отримання фінансової підтримки; оцінку готовності компанії до виходу на зовнішній ринок; організацію спеціальних тренінгів; допомогу експортерам щодо закріплення на нових зовнішніх ринках.

Для підвищення ефективності роботи програми підготовки «паспортів успішної експортної діяльності» доцільно: проводити жорстку оцінку готовності фірми до виходу на зовнішній ринок, у тому числі з урахуванням наявності конкретного ринку, куди її продукція може експортуватися; у випадках, коли фірма, на думку держслужбовців, не готова до виходу на зовнішній ринок, її керівництву має бути надане чітке пояснення причин цього; тренінг повинен враховувати рівень підготовки та практичні інтереси слухачів, що необхідно відображати в його програмі.

Важлива роль відводиться інформаційному забезпеченню роботи

БО. Розглянемо його основні параметри. Передбачається, що БО матиме власний інтерфейс на веб-сайті Дніпропетровської ОДА. Інтернет-сторінка БО матиме таку структуру з відповідним контентом:

– пошук ринків збуту за компаніями, тендерами, комерційними запитами, виставками та ярмарками, статистикою, моніторингом. Користувачам надана можливість здійснити пошук нормативної документації, кон'юнктури ринків, а також торговельних представництв та некомерційних організацій, що здійснюють підтримку українських компаній за кордоном. Пошук ведеться як за країнами експорту, так і за найменуванням товару. Для зручності пошуку виділені групи найбільш популярних запитів, наприклад: продукти харчування; сільськогосподарські товари; труби, прокат, металеві конструкції; вироби з деревини та ін. Для зручності в кожному розділі є сервіс «Розширений пошук»;

– пошук партнерів збуту за розділами: тендери, комерційні запити, виставки, іноземні партнери, торговельні обмеження;

– тендери на поставку товарів, надання послуг чи виконання робіт з коротким описом умов тендеру та зазначенням дати його проведення. Для оптимізації роботи тендери відсортовані за назвами, галузями промисловості та країнами світу;

– комерційні запити від іноземних компаній, які відсортовані за країнами походження й датою проведення; кожному запиту присвоєно код УКТЗЕД. Комерційні запити поділені на групи за назвою, товарною номенклатурою і за країнами світу;

– виставки та ярмарки, які проводяться за кордоном. Для зручності заходи відсортовані за галузями та країнами із зазначенням термінів їх проведення;

– огляди ринків країн світу, які представлені за назвами, галузями промисловості та за країнами світу.

– іноземні партнери. У розділі надана така інформація: загальні дані (назва компанії, країна, керівник, джерело інформації, опис); контакти (адреса, телефон/факс, електронна пошта, веб-сайт); товари та послуги (експорт, імпорт); додаткова інформація. Також наявна інформація щодо нормативно-правових актів, які належать до торговельних обмежень. Для кожного документа наведені такі відомості: назва документа; назва країни; дата прийняття документа; вид документа; тематика документа; ієрархія документа; його опис. Подані нормативні акти згруповані за назвами та країнами світу. Окремо будуть надані посилання на веб-сайти органів державної влади. Крім того, посилання на сторінку БО буде розміщено на офіційному сайті Державної підтримки українського експорту: <http://ukrexport.gov.ua/>.

Для функціонування інформаційно-консультаційного центру, який працює за принципом «єдиного вікна», у складі БО передбачено використання комплексу програм, що реалізують такі функції:

– завантаження в базу даних в автоматичному режимі або за

допомогою користувальницького інтерфейсу даних інформаційних агентств, бірж, ресурсів мережі Інтернет, RSS-каналів і т. п.;

– перенесення даних щодо прогнозних цін товарів та послуг у суміжні підсистеми;

– пошук інформації про стан ринку на підставі критеріїв, уведених користувачем в інтерактивному режимі за допомогою користувальницького інтерфейсу;

– обмін інформацією із суміжними системами;

– формування вихідних звітів;

– ведення довідників і класифікаторів;

– управління і контроль за доступом користувачів до бази даних [3, с. 8].

До складу системи входять такі компоненти:

– сервер бази даних, що забезпечує завантаження, зберігання документів і формування звітів;

– файловий і/або FTP-сервер, що забезпечує проміжне зберігання файлів формалізованої інформації, що надходять від інформаційних агентств, а також для тимчасового зберігання файлів, призначених для обміну з іншими інформаційними системами Дніпропетровської ОДА;

– підсистему обміну інформацією із суміжними системами;

– автоматизоване робоче місце оперативного аналізу, призначене для збору інформації щодо стану ринків та формування звітів про кон'юнктуру цін на ринку, короткочасні й поточні контракти;

– автоматизоване робоче місце стратегічного планування, призначене для збору та систематизації даних щодо прогнозного стану ринків;

– автоматизоване робоче місце адміністратора системи, призначене для ведення користувачів системи, призначення їм прав доступу до інформації, а також для формування шаблонів аналітичних звітів.

Система дозволяє завантажувати інформацію у файлах таких форматів: MS Word, MS Excel, XML, PDF, RSS, HTML, TXT, CSV, GIF, PNG та ін. Є можливість завантаження як файлів цілком, так і їх фрагментів (для MS Word) шляхом виділення необхідної інформації в інтерактивному режимі. У систему вбудований «фотоапарат», який дозволяє користувачеві виділити фрагмент документа, який він бажає завантажити. Є можливість завантаження файлу документа цілком.

У процесі завантаження формалізованої інформації відбувається її «прив'язка» до довідників системи, що забезпечує цілісність і несуперечність завантаженої інформації. Існує спеціальна підсистема завантаження інформації з файлів MS Excel, яка дозволяє в інтерактивному режимі налаштувати завантаження з будь-якого файлу, прив'язати його параметри до довідників із показниками системи.

Під час завантаження неформалізованої інформації користувачеві надається можливість призначити деякі формалізовані параметри, а також задати тематичні рубрики (ключові слова), які можна буде

використовувати як критерії пошуку інформації у сховищі документів. Частина параметрів заповнюється автоматично. На кожний завантажений документ заводиться картка.

Користувачеві надається можливість вибору формату зберігання інформації, і водночас система може рекомендувати найбільш оптимальний формат зберігання для кожного типу завантаженої інформації (форматований текст з картинками, текст, форматований текст, картинка). При цьому можливе перетворення з одного формату файлу в інший. Документу можна привласнити один із рівнів доступу: особистий, з обмеженим доступом (для привілейованих користувачів) або для загального доступу.

Система дозволяє відображати формалізовану інформацію на екрані користувача в табличному і графічному вигляді, завдяки чому можливий попередній перегляд завантаженої інформації. Налаштовані користувачем фільтри допомагають відібрати необхідну для відображення інформацію. Забезпечена можливість здійснювати підписку на канали RSS. Інформація завантажується у проміжне сховище в автоматичному режимі відповідно до налаштованого регламенту й критеріїв відбору інформації. Користувач має змогу переглянути завантажену інформацію й відібрати ту її частину, яка буде поміщена в довгострокове сховище. Інформація з новинних каналів RSS зберігається в базі даних і може бути відображена на екрані користувача. У базі даних зберігається не тільки реферат з каналу RSS, але також і повний текст новини, отриманий за посиланням з файлу RSS.

Кожен користувач для пошуку інформації може завести й зберегти в базі даних картку пошуку з необхідними критеріями й надалі проводити пошук за ними, наприклад за формальними параметрами і рубриками тематичного рубрикатора; здійснюється також повнотекстовий пошук за рефератом та/або текстом документа. Пошук здійснюється в усьому масиві, що зберігається, в усіх документах, новинах з RSS-каналів, серед графічної інформації (за формальними критеріями) [6, с. 40].

У системі реалізовані функції формування звітів як щодо формалізованої інформації, так і щодо неформалізованої. Звіти формуються на основі критеріїв пошуку інформації та відповідно до заздалегідь сформованих шаблонів. Також є можливість виведення інформації на табло колективного користування та робоче місце керівника. Система підготовки звітів дозволяє формувати як періодичну звітність відповідно до регламенту, так і дайджести замовних аналітичних добірок про стан і тенденції ринку, досьє на учасників ринку тощо.

Система інформаційно-аналітичної підтримки може обмінюватися інформацією із суміжними системами у форматі файлів XML. Спеціальне програмне забезпечення моніторингу та аудиту обміну інформацією дозволяє контролювати процеси передачі даних, виявляти помилки, повідомляти відправника про виниклі проблеми, здійснювати

повторний обмін після виправлення даних. Є можливість формувати файли для системи аналізу MetaStock.

Система інформаційно-аналітичної підтримки розроблена і функціонує в режимі «клієнт-сервер» з використанням таких програмних засобів:

- операційна система, що підтримує програму Java;
- системи управління базами даних Oracle Database Enterprise Edition v.9.2.0.7;
- клієнтське програмне забезпечення Java Swing для користувача інтерфейсу;
- засоби розробки, проектування та адміністрування JDeveloper, ADF, Java Swing, Jakarta POI;
- Oracle Enterprise Manager для адміністрування бази даних.

Підсумовуючи проведені дослідження, зазначимо: узагальнення пропозицій стосовно вдосконалення інформаційного забезпечення вітчизняних експортерів дозволяє зробити висновок про доцільність упровадження аналітичних програмних систем нового покоління, які можна охарактеризувати як системи інтелектуального аналізу даних для підтримки ЗЕД на регіональному рівні.

Практичне застосування запропонованих заходів дозволить:

- зробити для українських експортерів більш доступною інформацію щодо потенційних торговельних партнерів, розширити ринки збуту;
- підвищити ефективність діяльності вітчизняних експортерів на світових ринках та сприяти найповнішій реалізації інтересів українських підприємств за кордоном;
- інтегрувати інформаційно-консультаційні регіональні служби до глобальної державної інформаційної системи.

Список використаних джерел

1. **Бабин Э. П.** Основы внешнеэкономической политики : учеб. пособие / Э. П. Бабин. – М. : Экономика : МИКО : Коммер. вест., 2007. – 250 с.
2. **Внеэкономическая** деятельность: организация, управление, прогнозирование / под ред. Ю. В. Макогона. – Донецк : Донеччина, 2010. – 496 с.
3. **Гальчинський А.** Становлення інвестиційної моделі економічного зростання України / А. Гальчинський, С. Львовчкін // Економіка України. – 2012. – № 6. – С. 4 – 10.
4. **Гриньова В. М.** Державне регулювання економіки : навч. посіб. / В. М. Гриньова, М. М. Новикова. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 756 с.
5. **Дзісь Г.** Інформаційна інфраструктура економічного розвитку / Г. Дзісь, І. Сліпець, Н. Навроцька // Економіка України. – 1996. – № 8. – С. 22 – 31.
6. **Ковальчук О.** Моніторинг інвестиційних процесів в Україні / О. Ковальчук // Акт. пробл. економіки. – 2011. – № 7. – С. 36 – 42.
7. **Третяк В. В.** Розвиток регіональних зовнішньоекономічних зв'язків: питання теорії та практики : монографія / В. В. Третяк ; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. – Донецьк : Юго-Восток, Лтд, 2009. – 331 с.

Надійшла до редколегії 25.03.13

УДК 35.072.3::004.658.2

Сергій КАНДЗЮБА, Анатолій ДУХОНЧЕНКО

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

КОНЦЕПУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО СТВОРЕННЯ СХОВИЩА ДАНИХ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ

Досліджується підхід до вдосконалення державного управління в соціальній сфері шляхом створення інтегрованої системи обміну інформацією. Аналізуються вимоги до інформаційного забезпечення, необхідні для надання якісних соціальних послуг. Пропонується концепція сховища даних, побудованої з використанням сучасних технологій консолідації даних.

Ключові слова: державне управління соціальною сферою, обмін інформацією, сховище даних, інформаційна система, хмарні обчислення, PDM-система.

Сергей Кандзюба, Анатолий Духонченко. Концептуальный подход к созданию хранилища данных интегрированной системы обмена информацией в государственном управлении социальной сферой в Украине

Исследуется подход к усовершенствованию государственного управления в социальной сфере путем создания интегрированной системы обмена информацией. Анализируются требования к информационному обеспечению, необходимые для предоставления качественных социальных услуг. Предлагается концепция хранилища данных, построенного с использованием современных технологий консолидации данных.

Ключевые слова: государственное управление социальной сферой, обмен информацией, хранилище данных, информационная система, облачные вычисления, PDM-система.

Sergii Kandziuba, Anatolii Duhonchenko. Conceptual approach of development for integrated system of data exchange in public administration of social services in Ukraine

An improvements approach of public administration in social services by creating integrated system of data exchange is investigated. Essential requirements for dataware to provide quality social services are analyzed. A concept of data warehouse created by using modern technology of data consolidation is proposed.

Key words: public administration of social services, data exchange, data warehouse, information system, cloud computing, PDM-system.

Аналіз міжнародного досвіду дозволяє сьогодні говорити про наявність стійкої тенденції до консолідації ІТ-ресурсів органів державного управління. Така консолідація дозволяє оптимізувати витрати на інформатизацію організацій і установ, а також поліпшити якість державного управління. Зокрема, у сфері праці та соціального